

יום שלישי 27 יולי 2021
י"ט אב תשפ"א

פרוטוקול הוועדה למיגור נגע הסמים מיום 27.07.2021

נושא הוועדה – התמודדות עם נגע הסמים ומיגור האלימות בקרב בני-נוער בחולון

נוכחים :

עזרא סיטון – סגן ראש העיר
סיגל סקליאר – מנהלת לשכת סגן ראש עיר
סמדר בן-אהרון – מנהלת תכנית עיר ללא אלימות חולון
אורנה גינת – מנהלת צוות התמכרויות
נטלי צדק – מנהלת תחום מניעה
זיו טל – רכז מודיעין תחום נוער במשטרה
ראובן קייקוב – חבר מועצת עיר
עדי סנבטיה – רכזת מניעה שימוש בסמים בקרב הקהילה האתיופית
קובי עזרן – מנהל מחלקת הנוער
מאיר סרור – רכז נוער תל גיבורים
גילי בן-דוד – קרימינולוגית

להלן עיקרי דברים –

עזרא מבקש לפתוח בסבב היכרות.

סמדר מציינת כי מהות הוועדה היא התמקדות ביצירת חוסן קהילתי. השיח המקדים של הוועדה התמקד בהשפעת אי ההפללה והלגליזציה, תוך ניסיון לשנות את רוע הגזירה, אולם ככל הנראה הרכבת כבר יצאה מהתחנה וכעת ההתמקדות הינה בבחינת החוסן המיוצר על ידי הקהילה. הוועדה היום תתמקד בזווית של סמים, פשיעה, ועמדתה של גילי מתוך הניסיון המקצועי שלה, כאשר החלק השני יתייחס אל המגזר החרדי.

גילי מספרת על הניסיון המקצועי שלה עם עבריינים בארץ תוך התמקדות בוועדה היום בנושא הנוער והצעירים. מספרת על מרכז "שושן" מגיל 14 עד 23, תכנית ייחודית לנוער וצעירים. "תכנית שליש" הינה תכנית לאסירים ברישיון; בחולון יש הרבה מענים גם לצעירים וגם לבוגרים. לאסירים ברישיון יש תכנית שמשלבת כמה פרמטרים: איפה יגור (משום שאם אין לו מענה למגורים – אי אפשר לשחרר אותו), אם גר בחולון – צריך לשחרר אותו למחלקות שמאפשרות תהליך טיפולי. אין

אסיר שמשחרר בלי תכנית. האסיר צריך מקום קבוע, תהליך ראשוני טיפולי, מרכז יום, וכמובן – תעסוקה. כל האסירים שמשחררים צריכים תעסוקה כדי להשתחרר. כל הצעירים, כולם, מקבלים היום איזוק אלקטרוני, "הכספת".

הפשיעה העולמית עלתה בתקופת הקורונה, ואם מתרכזים בנוער – הילדים במהלך הקורונה לא למדו במסגרות; היו כמה שדברים שפגעו בנוער: חוסר תעסוקה, שעמום, חסר תכנים לימודיים, אין תכנים ברורים ואין גבולות, במידה שאין לנוער סדר יום וגבולות – הם הולכים לאיבוד. בעולם הקרימינולוגי חוסר תעסוקה מוביל לחיפוש ריגושים שבאים לידי ביטוי בכמה פרמטרים: שימוש ועלייה בסמים ואלכוהול – הכל זמין. הדבר הכי משמעותי – ילדים בני 12 צורכים אלכוהול וסיגריות. תמיד זה היה אבל ככל שיותר משעמם – הילדים הולכים יותר לכיוונים האלה. במחקר של גילי – רואים צריכה של תכנים פורנוגרפיים, בגלל שהילדים לא נמצאים באינטראקציה בית ספרית – מעבירים יותר ברשתות החברתיות, מכורים לרשתות החברתיות, טיקטוק, אינסטגרם, רואים עוד דבר שעלה משמעותית – מסיבות פיראטיות. הרבה מאד מסיבות טבע של ממש ילדים (גילאי 13,14).

מוגנות ברשת, 105, הרבה מאד ילדים מכירים אולם לא מתקשרים כי מתביישים. האלימות הבאה היא החרם החברתי, חזק מאד בתקופת הקורונה. הסמים היום מככבים בקרב בני נוער, מי שלא משתתף כאילו לא "אין".

סמדר מבקשת לשמוע מה תפיסתה של גילי בנוגע לנושא הלגליזציה, מה ניתן לעשות מההיבט הקהילתי.

גילי טוענת כי הכול טמון בהסברה. אין הרבה ברירות. היום זה הרבה יותר קל; סמים מתחלקים לכמה סוגים.

עזרא שואל איך ישפיע עניין אי ההפללה על בני הנוער.

גילי משיבה שהיום הריכוז של המריחואנה עלה פי 20. החומר היום יותר ממכר. לא מדברים על זה מספיק. הריכוז משפיע על מערכת העצבים המרכזית של הגוף, על הזיכרון, המיניות. הסמים הופכים להיות יותר מסוכנים, מפעם. כדור קטן של אקסטזי עם רד-בול יכול להיות בעל השלכות מרחיקות. מציעה להרצות על סמים באופן ממוקד יותר, כאשר היא מספרת שהחשיפה לזה מגיעה מהרבה סיפורים של אסירים בכלא.

הדבר המדאיג ביותר הוא נושא ההסנפות. מסניפים גז מזגנים, קצפות (המיכל של הקצפת), דבק, קונים דלק ויושבים יחד ומסניפים.

השאלה הקהילתית היא איך מייצרים הסברה לא רק על הפחדה, ואיך מייצרים אלטרנטיבות שייצרו הימנעות מסיטואציות כאלה.

עדיי מציעה הסברה באמצעות סיפורים של מכורים לשעבר.

מאיר טוען שזה יכול לגרום לתופעה הפוכה. ההסתכלות של המקשיב היא שאם הוא (המכור) הצליח לצאת מזה, גם אני אגיע להיי ואצא מזה.

גילי מציעה סיורים בבית לוונישטיין שחושפים חוויות מזעזעות.

חייבת להיות אלטרנטיבה לשיח שיגרום להם הרתעה. בתקופת קורונה אין גירויים, הנורמליזציה הרבה יותר גבוהה.

אורנה טוענת שיש הבדל בבסיס הדורי וצריך לעבוד המון עם הורים על יחסים, על תשתית, איך ליצור מערכת יחסים שיהיה כדאי לא לוותר על המשפחה הזו.

סמדר מסבירה על "משתמש נורמטיבי מתפקד" – הרבה מעשנים ומתפקדים. גם אם דיברו על 5% שזה יושב להם כמו כפפה והפוטנציאל ההתמכרותי הרבה יותר גבוה, הם לא רואים את אותם

אחוזים, אלא את 95 האחוזים הנותרים. 5% זה אומר שאנחנו כממשלה, כמדינה וגם כחברה – צריכים להיערך לזה. זה כמו רולטה רוסית, יש כאלה שזה יפגע בהם באופן משמעותי. אורנה מסבירה ש- 5% יגיעו לפסיכוזות אבל יש 30% כאלה שיש להם פגיעה איטית. גם למתפקד יש סקאלה.

סמדר אומרת שעם קצה הרצף אי אפשר להתווכח – זה השער לסמים קשים יותר. גילי טוענת שאין הערכות לכך. היה לחץ פוליטי בעניין הזה. בכלא יש הרבה דברים מאד קשים של התמכרויות מגיל מאד צעיר. נושא הברגרות – המקום של ההצלחות, הרבה מאד תחרות. סמדר מציינת את הפרויקט של נטלי. עושים כל הזמן עניין לבני הנוער שלא יעשו שטויות, שלא יהיה להם משעמם. מנסים לאתר אותם רגע לפני, הצגות, הרצאות, עושים עבודה עם הורים, בסוף צריך לחשוב מחוץ לקופסה. מה שנטלי עושה חדשני.

נטלי מסבירה על הפרויקט ומציינת שיצאה הסברה על גז הקצפות. יהיה תלוי בכל מרכזי הנוער. זה קליט, קצר. במקום לנזוף זה יגרום לחשיבה ביקורתית, לקרוא על החומר. הרעיון לעשות מזעור נזק מהמקום הזה, לעודד אותם לפנות לעזרה. כל שינוי פיזי או נפשי לפנות לעזרה – אחד הדברים היותר חשובים. בעלי הקיוסקים הרבה יותר נגישים באזורים החיצוניים מאנשי החינוך. הם גויסו לסייע עם בני הנוער.

סמדר אומרת שיש שפע של עבודת רחוב, בכל שכונה בעיר יש פספורט, הניידת מגיעה למקומות מרכזיים כמו מרכז נתנאל, בכל שכונה יש עבודת רחוב. נטלי מספרת על שומ"רים – שמעודד שאלת שאלות וזיהוי סימני מצוקה בקרב ילדים ונוער ע"י בעלי עסקים ברחבי חולון.

ראובן מעלה את הבעיה בקרב המגזר החרדי. טוען שהמצב השתפר; שלושה אנשים, מאיר סרור ביניהם, יורדים לשטח, פוגשים את אותם נערים, מרכזים ומטפלים. יש רישום מסודר של הנערים שנמצאים ברחובות.

גילי מציינת שיש גם עלייה של חרדים בבתי הכלא, בעיקר ברמות הפשיעה. העיר הצליחה לאתר רכזת מניעה, דבורה. יש עוד צרכים – עליהם ירחיב מאיר. עזרא מציעה שראובן ייקבע פגישה עם אורנה.

סמדר אומרת שיש פורום אצל המנכ"ל בנושא נוער ומגזר חרדי, יש תכנית אב. הוא לוקח את תכנית האב, עושה ריענון, תהיה ישיבה של אנשי מקצוע, יוצגו שם הפערים, יוגש למנכ"ל ויהיו דברים שכרגע אין. יהיו דברים שיהיה צורך להקים. הדברים שמאיר רוצה להציג צריכים להיות מיוצגים דרך דבורה, במצגת, באופן מסודר.

מאיר טוען שהמציאות היא שברגע שנוער יוצא מהדת, הוא אוטומטית נושר. אין מסגרת בשבילו. המציאות פה הרבה יותר מורכבת. יכול להיות שבאותה שכונה יש מסגרת רגילה אבל זה לא ייתן לו מענה. הבעיה השנייה – אי אפשר לקחת את כל הנוער שירד ולשים אותו במקום אחד כי אם שמים את כולם יחד – ההוא עם קצת קשיים ועם ההוא שירד מהדת לגמרי, גרמת לו יותר לנשור. הפעולות הממוסדת היום דרך דבורה ואשר זה לנוער נושר, הפעילות מלאה. יש קשר טלפוני כל שעות היממה אבל לא נותן מענה להכול.

מאיר אומר שיש לשים לב למניעת נשירה. אם לא תופסים את הנוער הנורמטיבי כדי שלא ינשרו, תמיד יהיה עוד ועוד. המדריכים מדברים איתם וזו פעילות מאד מבורכת. כ-60 נערים שמקבלים עוצמה, שייכות, וזה מאד חשוב בציבור.

סמדר מציינת כי פעולתו של מאיר מדהימה ומבורכת. עולה הרבה מאד קהילתיות ויוזמה, דבר שיכול לייצר חיבורים, כאשר הראייה כרגע הינה ללכת לכיוון של ראיית הנוער החרדי ויצירת מגוון מענים.

מאיר אומר שהניידת זה אמצעי חשוב מאד כי כך ניתן להתאים את הצורך לקבוצה, וזה נותן מענה לכמה קבוצות.

זיו מבהיר שהטלגרם הוא הבעיה העיקרית והמשטרה פועלת שם באופן מהותי. קובי מציין ש"נוער עסוק – לא מתעסק", כאשר המטרה לייצר לבני הנוער עשייה משמעותית. הדגש הוא על העסקת הנוער ככל שניתן עם מענים מותאמים. ראובן מבקש לדעת האם אפשר לתקצב את הפעילות הזו. סמדר אומרת שכרגע זה מתקצב. הפעילות של מאיר הייתה בהתנדבות מבחירה וצריך לראות איך זה מתחבר לפעילות הקהילתית.

מועד הוועדה הבאה : 23 בנובמבר 2021